D1 – Prieskum u koncových používateľov

Projekt financovaný Európskou úniou Next GenerationEU prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR v rámci projektu č. 09I05-03-V02-00049.

Úvod

Projekt „**Automatizácia analýzy právnych textov na základe strojového učenia**“ (ďalej len „**ALTAML**“) predstavuje kľúčovú iniciatívu zameranú na integráciu inovatívnych prístupov v oblasti spracovania údajov a následnej analýzy, so zameraním na oblasť práva, ktorá zahŕňa aj právo informačných a komunikačných technológií. Cieľom tohto projektu je vyvinúť a overiť účinné metódy automatizovanej analýzy právnych textov pomocou techník strojového učenia. To zahŕňa najmä vývoj nástrojov, ktoré uľahčujú spracovanie a analýzu veľkých objemov údajov vo forme rôznych právnych dokumentov, ako aj extrakciu relevantných informácií (atribútov) z takýchto dokumentov vrátane identifikácie kľúčových pojmov, odkazov na právne predpisy a ďalších atribútov.

Cieľom projektu ALTAML je teda prispieť k efektívnejšiemu prístupu k právnym informáciám a k zrýchleniu právnych procesov, čím sa zabezpečí vyššia miera právnej istoty a zlepší sa dostupnosť právnych textov, výsledkov ich analýzy a relevantných právnych informácií pre odbornú aj širokú verejnosť.

V rámci pracovného balíka KPB1 bol vytvorený výstup **D1** – Prieskum u koncových používateľov – zhrnutie požiadaviek vyplývajúcich z prieskumu medzi subjektmi pracujúcimi s právnymi textami a identifikácia relevantných potrieb a požiadaviek. Cieľom realizovaného prieskumu bolo identifikovať potreby, zvyklosti a očakávania subjektov, ktoré pravidelne pracujú s právnymi textami. Zamerali sme sa na to, ako koncoví používatelia vnímajú súčasné právne informačné nástroje, čo im v nich chýba a aké konkrétne funkcionality by mohli zvýšiť ich efektivitu pri práci.

Obsah

Úvod **1**

1. Úvod do právneho výskumu ..... Chyba! Záložka nie je definovaná.

2. Metóda systematickej kontextovej analýzy práva a jej jednotlivé štádiá ..... Chyba! Záložka nie je definovaná.

3. Metodológia tvorby hodnotiacej správy ..... Chyba! Záložka nie je definovaná.

Záver ..... Chyba! Záložka nie je definovaná.

1. Metodológia prieskumu

Cieľom realizovaného prieskumu bolo identifikovať potreby, zvyklosti a očakávania subjektov, ktoré pravidelne pracujú s právnymi textami. Zamerali sme sa na to, ako koncoví používatelia vnímajú súčasné právne informačné nástroje, čo im v nich chýba a aké konkrétne funkcionality by mohli zvýšiť ich efektivitu pri práci. Nasledujúca časť približuje zloženie vzorky respondentov, spôsob zberu údajov a kritériá ich vyhodnotenia.

Počet respondentov:

- 102 právnych profesionálov z rôznych oblastí práva a regiónov Slovenskej republiky.

Spôsob zberu údajov:

- Kombinovaná forma interview:
    - Dotazník so zameraním na štruktúrované, otvorené otázky.
    - Priamy hĺbkový rozhovor v prípade vybraných respondentov.

Dotazníky boli distribuované klientom spoločnosti Wolters Kluwer Slovensko. Oslovení boli nielen používatelia ASPI, ale používatelia aj iných expertných riešení spoločnosti Wolters Kluwer Slovensko, ktorí pri svojej práci používajú rôzne systémy právnych informácií. Po ukončení zberu dát prebehlo dôkladné posúdenie relevantnosti odpovedí, pričom boli vyradené:

- neúplné odpovede,
- prázdne formuláre,
- odpovede bez výpovednej hodnoty (napr. „právny systém používam, lebo si zaň platím“).

Dotazníky boli anonymné, údaje boli spracované v súlade s právnou úpravou ochrany osobných údajov, najmä s Nariadením EP a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)

Prieskumu sa zúčastnili odborníci z rôznych segmentov právnej praxe, napr.:

- advokáti a právnici v súkromnej sfére,
- in-house právnici vo firmách a
- zamestnanci verejnej správy a justície.

2. Zhrnutie kľúčových zistení

Na základe analýzy odpovedí boli identifikované nasledovné kľúčové potreby a očakávania koncových používateľov:

a) Rýchle a efektívne vyhľadávanie

- Respondenti jednoznačne deklarovali potrebu intuitívneho a presného vyhľadávania, ktoré im umožní rýchlo získať aktuálnu a dôveryhodnú informáciu.
- Od systému očakávajú, že výsledok vyhľadávania bude ihneď použiteľný bez nutnosti ďalšieho overovania či posudzovania jeho relevantnosti.

b) Práca s judikatúrou

- Používatelia by privítali stručné zhrnutia súdnych rozhodnutí, ktoré im umožnia rýchle pochopenie podstaty bez potreby prečítať celý rozsudok.
- Pozitívne bolo hodnotené aj vyznačenie a extrakcia kľúčových slov nad rozhodnutiami, čo zrýchľuje navigáciu a analýzu.

c) Predikcia výsledkov právnych sporov

- Zaujímavou požiadavkou, ktorá zaznela opakovane, je nástroj na predikciu výsledku sporu.
- Takýto nástroj by pomohol rýchlejšie vyhodnotiť pravdepodobnosť úspechu v konkrétnej kauze, a tým aj efektívnejšie plánovať ďalší právny postup.
- Hoci ide o náročnú funkcionalitu, viacero respondentov v nej vidí významný potenciál pre budúcnosť právnych informačných systémov.

3. Záver a odporúčania

Výsledky prieskumu potvrdzujú, že koncoví používatelia právnych textov očakávajú inteligentné, rýchle a spoľahlivé nástroje, ktoré im zjednodušia prácu a znížia čas potrebný na vyhľadávanie a analýzu právnej informácie.

Kľúčové odporúčania na základe prieskumu sú:

- Zefektívniť vyhľadávacie mechanizmy s dôrazom na presnosť, filtrovanie a jednoduchosť používania.
- Implementovať zhrnutia a kľúčové slová v oblasti judikatúry, ktoré zvýšia prehľadnosť a skrátia čas potrebný na orientáciu v rozhodnutiach.

- Zvážiť vývoj nástroja na prediktívnu analýzu právnych káuz, ktorý by mohol využívať kombináciu historických rozhodnutí, podobností medzi prípadmi a vývoja judikatúry.

Súčasťou prílohy k tomuto výstupu sú dve prezentácie:

1. Survey of end users - prezentácia sumarizuje výsledky vlastného prieskumu medzi 102 respondentmi z radov právnych profesionálov zo všetkých regiónov Slovenskej republiky. Zachytáva, aké typy právnych informácií používatelia najčastejšie vyhľadávajú, akým spôsobom pracujú s vyhľadávaním a judikatúrou a čo ovplyvňuje ich dôveru v nájdené informácie. Kľúčovým zistením je dopyt po rýchlom a spoľahlivom vyhľadávaní, po stručných abstraktoch rozhodnutí, extrakcii kľúčových pojmov a po nástrojoch na inteligentnú analýzu a predikciu výsledku sporu.

2. 2024 Wolters Kluwer Future Ready Lawyer Survey - prezentácia predstavuje výsledky medzinárodného prieskumu realizovaného medzi 712 právnikmi z advokátskych kancelárií a firemných právnych oddelení v USA a deviatich európskych krajinách. Zameriava sa na dopad generatívnej umelej inteligencie na právnu prax, na rastúce investície do AI technológií, ako aj na sprievodné výzvy, ktorými sú integrácia nových nástrojov, dôveryhodnosť výstupov a etické otázky ochrany údajov. Výsledky slúžia ako širší medzinárodný rámec, do ktorého možno zasadiť zistenia z domáceho prieskumu.